

2. Гончаренко, С. У. *Український педагогічний словник*. Гол. ред. С.Головко. Київ: Либідь, 1997. 373 с.
3. Заброцький, М. *Педагогічна психологія*. К., 2000. 356 с.
4. Яременко, Л. Мотивація навчального процесу як педагогічна проблема. *Вища освіта України*. 2014. Вип. 3. С. 69-74.
5. Gardner, R.C. *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*. Rowley: Newbury House. 2012. 451 p.

Павлова Оксана
Національна академія Національної гвардії України

ФУНКЦІЯ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах тяжкої і виснажливої для держави війни всі ЗВО України змушені були перейти на дистанційне навчання, що призвело до зміни ролі викладача іноземної мови, оцінювання якої потребує додаткового наукового аналізу на основі успішного закордонного та вітчизняного досвіду університетів.

Роль і функції викладача іноземної мови у контексті дистанційного навчання відрізняються від викладача традиційного курсу у закладі вищої професійної освіти. В умовах дистанційного навчання всі традиційні функції викладача матимуть дещо іншу додаткову інтерпретацію, тобто безпосередній зв'язок із цифровими компетентностями, здійснюватимуться у цифровому освітньому середовищі, а також підтримуватимуться конкретними цифровими ресурсами. До них можна віднести: діагностичну, мотиваційну, консультаційно-підтримувальну, інформаційно-навчальну, організаційну, комунікаційну, рефлексивну, контролюючу, не говорячи про проектування та створення дистанційного курсу. Таким чином, роль викладача іноземної мови у процесі дистанційного навчання змінюється. Викладачі перш за все стають консультантами та кураторами навчальних груп. При цьому від них вимагаються ґрунтовніші знання та вміння щодо організації роботи в телекомунікаційному середовищі в межах поставлених дидактичних завдань. А саме викладач повинен: усвідомлювати призначення, особливості структури та функціонування комунікаційного середовища; знати особливості умов зберігання та передачі інформації всередині мережі; бути обізнаним у використанні базових мережевих інформаційних ресурсів і знати особливості роботи з ними; уміти організовувати та проводити телекомунікаційні проекти, тематичні телеконференції; дотримуватися методичних рекомендацій щодо організації діяльності викладача та слухачів у мережі; дотримуватись основних правил поведінки користувачів у мережі, основ телекомунікаційного етикету; уміти працювати з електронною поштою, телекомунікаціями, мережевими інформаційними службами; вправно вміти здійснювати відбір та обробку інформації, що отримується через мережу; вміти підготувати інформацію до

передачі мережею з використанням текстового і графічного редактора, а також необхідних утилітів; бути у змозі організувати, підготувати та провести мережевий навчальний проєкт, тематичну телеконференцію.

Виконаний аналіз науково-педагогічної літератури за темою дослідження свідчить, що найбільш поширеними ролями викладача іноземної мови ЗВО у системі дистанційного навчання є: *педагог-мотиватор* використовує наступні стратегії викладання іншомовного матеріалу, які підвищують мотивацію слухачів до навчання: тематичне спілкування, робота в малих групах на онлайн-конференціях, застосування ігрових технологій, як чинника розвитку інтересу до вивчення іноземної мови. На думку дослідників, ця роль має реалізовуватися як пріоритетна на перших курсах навчання слухачів у дистанційному форматі [8, с. 33-34]; *педагог-куратор* забезпечує зв'язок учнів з викладачами та авторами курсів, а також максимально швидко відповідає на питання, що виникають упродовж курсу, відстежує вчасне подання звітних матеріалів. На думку дослідників, найперша вправа для слухачів на дистанційному курсі іноземної мови – це продемонструвати здатність до комунікації з викладачем. Тому зазначена роль викладача є особливо значущою для першого семестру слухачів першого курсу, коли вони потребують постійного спілкування з викладачем, як з інструктором не тільки з навчального курсу, а й з адміністративного процесу [9, с. 126]; *педагог-співавтор* має активну творчу позицію, пропонує нові і конструктивні ідеї, які сприяють ефективному навчанню слухачів. Викладач має бути активним учасником онлайн-дискусій, круглих столів, він сам має «вчитися все своє життя», щоб відповідати своїй професії. Особливо важливою ця роль є на другому і третьому курсах навчання за програмою бакалаврату, коли велика кількість академічного часу приділяється проєктній діяльності; *педагог-координатор* підтримує тих слухачів, хто навчається на місцях, тобто на базі того регіонального центру, який пов'язаний з головною організацією. Він виступає одночасно як секретар, адміністратор, технічний консультант та викладач-консультант. Також педагог-куратор повинен організовувати групові та індивідуальні тренінги, розв'язувати проблеми технічного плану, проводити інструктаж слухачів, оцінювати та контролювати їхню роботу, вести документацію з курсів; *педагог-тьютор* відповідає за організацію навчального процесу та створення позитивної атмосфери на курсах. Педагоги вищої школи І. Грішкевіц і М. Ілтнерс [10] підкреслюють, що протягом дистанційного навчання викладач має забезпечити конструктивний зворотний зв'язок, знайти засіб «просування позитивних повідомлень своїм студентам водночас із необхідною критикою їхньої навчальної діяльності» [10, с. 78]; *педагог-модератор* вказує слухачу правильний напрямок його роботи та мотивує на самостійний науковий пошук. У дистанційному форматі ця роль викладача важлива для старших курсів (магістратура) та для аспірантури. На думку дослідників, найбільшу ефективність ця роль демонструє у супроводі курсових, дипломних та дисертаційних робіт, коли викладач виступає як навігатор діяльності слухача, при цьому не надає та не нав'язує готових рішень.

Кожна роль викладача іноземної мови на дистанційному курсі має реалізовуватися на практиці з огляду на стадії навчання і всі ролі, насамперед, потребують активної та творчої позиції викладача у процесі викладання.

Отже, провідною роллю викладача дистанційної освіти виступає не стільки сам процес навчання, скільки супровід та підтримка слухача в його академічній діяльності. До ключових компетентностей викладача дистанційного курсу з іноземної мови, поряд із традиційними компетентностями, окреслюємо професійне використання дистанційних технологій, цифрових ресурсів, уміння правильно організувати навчальний процес у дистанційному форматі, підібрати адекватні форми та методи навчання, а також уміння визначати та передбачити освітні потреби як слухачів, так і роботодавців на ринку праці, підтримувати високу мотивацію слухачів у процесі пізнання їхньої майбутньої професійної діяльності. Також у зв'язку з тим, що спілкування зі слухачами та колегами перейшло на електронну пошту та месенджери, відбувається реструктуризація робочого часу та розширення його меж. Очевидно, що ця проблема потребує розробки додаткових регламентів як для викладачів, так і для слухачів.

Список використаної літератури

1. Ogi, J., Putu, W., Gede, A., Wahyuni E. *E-learning Platforms Used by the EFL Teacher during Distance Learning*. Routledge. 2022. 122 p.
2. Hariyanta, D., Herwin, J. Distance Learning Management in Elementary Schools During the Pandemic. *Jurnal Prima Edukasia*. 2022. Vol. 10(2). P. 123-129.
3. Griskevica, I., Iltner, M. Relationship between academic self-efficacy and cognitive load for students in distance learning. *Interdisciplinary Journal of Information. Knowledge and Management*. 2022. Vol. 12. P. 75-98.

Панченко Віолетта,

Муниципальный заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Гладка Олена

Криворізький державний педагогічний університет

АЛЬТЕРНАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

На сучасному етапі набуває популярності ідея альтернативного оцінювання навчальної діяльності майбутніх учителів іноземних мов, що сприяє виявленню індивідуальних здібностей та схильностей здобувачів. Альтернативне оцінювання – це неперервний процес, який поєднує викладання, навчання та оцінювання [3]. Основна мета цього підходу – стимулювати ефективний розвиток студентів та їх успішне навчання, забезпечувати зворотний зв'язок під час цих процесів, адже проблема оцінювання та контролю у сфері підготовки майбутніх вчителів іноземних мов має особливий відтінок,